РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 6 (35)

Листопад – грудень 2020 р.

DOI 10.53672/ej.6.2020

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.6.2020

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2020, № 6 (35)

листопад – грудень 2020 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.6.2020[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2020. — № 6 (35) (листопад – грудень 2020). — 62 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2020
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2020

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 10

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *10*

Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції-дискусії (м. Київ, 19 жовтня 2020 року) - збірник матеріалів конференції 10

Назаров О. А. Огляд англо-американських та континентальних підходів до оцінки висновків експертів у порівнянні з особливостями української перевірки (рецензування) висновків експертів 14

Деменко Ксенія Сергіївна 17

1.2. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *17*

Відеозапис виступів спікерів Всеукраїнської науково-практичної конференції-дискусії «Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України» 19 жовтня 2020 року 17

Хмельницький окружний адміністративний суд. Документи, які подаються на судову експертизу. Порядок засвідчення копій документів регламентується ДСТУ 4163-2003 "Вимоги до оформлювання документів", затвердженим Наказом Держспоживстандарту України № 55 від 07.04.2003 20

Назаров О. А. Роз'яснення члена Технічного комітету E52 Forensic Psychophysiology ASTM International щодо застосування українськими поліграфологами міжнародних стандартів ASTM International . . 23

Назарова Олега Анатолійовича як представника громадської організації судових експертів «Всеукраїнської науково-дослідної експертної спілки» включено до складу президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи. 26

Ставки судового збору в деяких країнах світу за інформацією юристів судово-арбітражної практики. 29

Проєкти Законів України «Про судово-експертну діяльність» - через терни до зірок або складний шлях усунення недоліків з метою виконання Указу Президента України №837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави» 30

Міністерство юстиції України. Міністерство юстиції в 2020 році провадило в роботу новий мобільний застосунок (додаток) «Безоплатна правова допомога» 34

1.3. Рецензії та нові видання *36*

Рувін О. Г., Нестор Н. В. Посібник 36

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 40

Спасибо всем читателям от редакционной коллегии журнала "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці" за интерес к материалам журнала, нам уже 4 года! 40

04 грудня 2020 року відбудеться сучасний онлайн експертний практикум для адвокатів, суддів, слідчих за видами судових експертиз: судово-психологічна експертиза, судово-психіатрична експертиза, судова експертиза у сфері інтелектуальної власності 40

18 грудня 2020 року відбудеться правовий online практикум: Компенсація моральної шкоди - практика Верховного Суду та особливості проведення судової психологічної експертизи 41

Судово-психологічна експертиза емоційного стану особи для встановлення факту сильного душевного хвилювання у разі перевищення меж самооборони 41

Психологічна експертиза: орієнтовний перелік вирішуваних питань 41

Довідник 42

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 45

EyeDetect в українській науці й освіті: НАВС і Університет імені Пилипа Орлика. 45

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 49

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 52

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 55

ВИХІДНІ ДАНІ 62

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Що означає «реферативно-науковий журнал»? Це видання, у якому оригінальні наукові статті поєднано з рефератами праць, уже опублікованих деінде. Реферат коротко передає зміст першоджерела, а під його назвою наведено, де і коли працю оприлюднено вперше. Позначка «Реферат» біля матеріалу підказує: повний текст варто прочитати в першоджерелі, а наш журнал допоможе його знайти.[1]

Шановні читачі! Цей номер — запрошення подивитися на право очима психолога й експерта. У випуску 2020, № 6 (35) — 11 матеріалів; у центрі уваги: нормативне регулювання експертизи, поліграф і виявлення обману, наукова діяльність.

> *Із золотого фонду криміналістики. Сам Едмон Локар у своїх працях ніколи не вживав вислову «принцип обміну». Його ідею, за якої під час контакту двох об'єктів відбувається обмін слідами, назвали «principle of exchange» лише 1940 року в праці «Police and Crime-Detection». У 2020 році минає 80 років від цієї події.*[2]

Почніть читання з матеріалу «Посібник». Якщо після нього у вас з'являться власні запитання, це добрий знак: так починається науковий пошук. Пишіть до журналу — ми публікуємо дослідження науковців і практиків.

Редакція журналу

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia

vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Locard's Exchange Principle. World of Forensic Science (Encyclopedia.com). URL: https://www.encyclopedia.com/science/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/locards-exchange-principle (data zvernennia: 04.11.2026).

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції-дискусії (м. Київ, 19 жовтня 2020 року) - збірник матеріалів конференції[1]

Реферат · оприлюднено 18.11.2020

Реферат. Збірник «Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України» (Київ: Видавник Назаров О. А., 2020, 104 с.; УДК 343.98) містить матеріали однойменної Всеукраїнської науково-практичної конференції-дискусії, що відбулася в Києві 19 жовтня 2020 року. Видання вийшло як додаток до електронного реферативно-наукового журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463); до друку його рекомендувала науково-методична рада ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» (протокол № 2 від 4 листопада 2020 року). Редакційну колегію очолив канд. юрид. наук, доцент Ю. Ю. Ярослав, його заступником став канд. екон. наук В. М. Іванков; до складу колегії ввійшли В. В. Архіпов, О. С. Морозова, О. А. Назаров, Л. А. Онищенко та Г. В. Прохоров-Лукін, тобто судові експерти й науковці в галузях права, економіки, техніки, психології та державного управління. Як зазначають упорядники в анотації, у збірнику відображено погляди судових експертів, адвокатів, правників та інших фахівців на створення системи самоврядування судових експертів, запровадження рецензування висновку судового експерта та визначення граничних строків проведення судових експертиз, передбачених Указом Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»; розглянуто також інші питання судової експертизи. Серед вміщених праць є стаття О. А. Назарова про англо-американські та континентальні підходи до оцінки висновків експертів у порівнянні з українською практикою їх рецензування (с. 41–47). Конференцію, за підсумками якої підготовлено збірник, організували ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» та Київський інститут інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія»; її програма охоплювала саморегулювання недержавної експертизи, рецензування, стандартизацію та кадрове забезпечення судово-експертної діяльності, оплату праці експертів, які не працюють у державних установах, і незале-

жність судової експертизи. Видання адресовано судовим експертам, науковцям, працівникам правоохоронних органів, студентам та аспірантам; електронна версія доступна за посиланням, друковану можна замовити через онлайн-форму.

Ключові слова: недержавна судова експертиза, матеріали конференції, самоврядування судових експертів, рецензування висновку експерта, граничні строки експертиз, Указ Президента № 837/2019, реформа судово-експертної діяльності, ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка».

The Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference-Discussion (Kyiv, 19 October 2020)

Abstract. The collection "The Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine" (Kyiv: Nazarov O. A. Publisher, 2020, 104 pp.) brings together the proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference-discussion held in Kyiv on 19 October 2020. It was issued as a supplement to the electronic abstract and research journal "Forensic Psychological Examination. Use of the Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" (ISSN 2521-1463) and recommended for publication by the scientific and methodological council of the NGO All-Ukrainian Independent Research Expert Union on 4 November 2020. The editorial board, chaired by Yu. Yu. Yaroslav, included forensic experts and scholars in law, economics, engineering, psychology and public administration. According to the compilers, the papers present the views of forensic experts, advocates and other legal professionals on establishing self-governance of forensic experts, introducing peer review of expert opinions and setting maximum time limits for forensic examinations, as required by Presidential Decree No. 837/2019, and address other issues of forensic expertise. The volume includes, among others, O. A. Nazarov's paper comparing Anglo-American and continental approaches to evaluating expert opinions with Ukrainian review practice (pp. 41–47). The conference, organised by the NGO together with the Kyiv Institute of Intellectual

Property and Law of the National University "Odesa Law Academy", discussed self-regulation of private forensic expertise, peer review, standardisation, staffing, remuneration of experts outside state institutions and expert independence. The proceedings are intended for forensic experts, researchers, law enforcement officers and students.

Keywords: non-state forensic examination, conference proceedings, self-governance of forensic experts, peer review of expert opinions, time limits for examinations, forensic expertise reform, Presidential Decree No. 837/2019.

Першоджерело: Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.-дискусії (м. Київ, 19 жовт. 2020 р.) / редкол.: Ю. Ю. Ярослав (голова) та ін.[2] Реферат оприлюднено в журналі 18.11.2020.

REFERENCES

1. Mistse nederzhavnoi sudovoi ekspertyzy u zabezpechenni sudochynstva Ukrainy: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii-dyskusii (m. Kyiv, 19 zhovtnia 2020 roku) - zbirnyk materialiv konferentsii [The Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference-Discussion (Kyiv, 19 October 2020)] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/3588-mistse-nederzhavnoji-sudovoji-ekspertizi-u-zabezpechenni-sudochinstva-ukrajini-materiali-vseukrajinskoji-naukovo-praktichnoji-konferentsiji-diskusiji-m-kijiv-19-zhovtnya-2020-roku (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Mistse nederzhavnoi sudovoi ekspertyzy u zabezpechenni sudochynstva Ukrainy [The Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine] : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.-dyskusii (m. Kyiv, 19 zhovt. 2020 r.) / redkol.: Yu. Yu. Yaroslav (holova) ta in. URL: https://drive.google.com/file/d/1msmp4jwPlike0rGFMgY5hwiSkadbW5wF/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Огляд англо-американських та континентальних підходів до оцінки висновків експертів у порівнянні з особливостями української перевірки (рецензування) висновків експертів[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 10.11.2020 · **DOI: 10.53672/ej.6.2020.01**[1]

Анотація. Поштовхом до дослідження стало доручення Указу Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 розробити до 31 грудня 2020 року законопроєкт про запровадження рецензування висновку судового експерта, адже українські суди не завжди мають чіткі критерії оцінки залучених спеціальних знань. Назаров О. А. зіставляє англо-американські та континентальні підходи до оцінки достовірності висновків (показань) експертів з українською практикою їх перевірки (рецензування). Матеріалом слугують процесуальні кодекси України (ст. 94 КПК, 89 ЦПК, 86 ГПК, 90 КАС), відомчі акти Мін'юсту та МВС, Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз (постанова КМУ від 02.07.2008 № 595), рішення судів США і документи Комісії з правової реформи Англії та Уельсу; застосовано порівняльно-правовий аналіз. Автор показує, що за українським законодавством висновок експерта оцінюють за належністю, допустимістю, достовірністю, достатністю та взаємозв'язком з іншими доказами, тоді як рецензування зводиться до перевірки відповідності нормативно-правовим актам і методикам. Однак поняття методики визначене лише в Порядку № 595 і лише для його цілей, нормативно закріпленої структури методики немає, тож висновок про «невідповідність методиці» залишається оціночним судженням рецензента. Простежено еволюцію зарубіжних критеріїв: «правило Фрая» (Frye v. United States, 1923) з вимогою загального визнання, яке діяло майже 70 років; «стандарти Дауберта» (Daubert v. Merrell Dow Pharmaceuticals, 1993), що висунули на перше місце емпіричну перевірку, публікації й рецензування, відомості про ймовірність помилки та підтримку наукової спільноти; рішення у справі Kumho

Tire Co. v. Carmichael (1999) і зміни до правила 702 Федеральних правил доказування США. Окремо розглянуто вісім критеріїв достовірності та п'ять ознак ненадійності експертного висновку, які сформулювала Комісія з правової реформи Англії та Уельсу (2011) і які згодом увійшли до Criminal Practice Directions (редакція 2015 року). Автор доходить висновку, що наближення української системи до світових практик має відбуватися не стільки через навчання суддів, скільки через можливість залучати досвідчених експертів-рецензентів, діяльність яких слід суворо регламентувати, включно з кримінальною відповідальністю за завідомо недостовірні показання.

Ключові слова: оцінка висновку експерта, рецензування висновку експерта, методика проведення судової експертизи, правило Фрая, стандарти Дауберта, Kumho Tire, Комісія з правової реформи Англії та Уельсу, достовірність експертних показань, Указ Президента № 837/2019, порівняльно-правовий аналіз.

A Review of Anglo-American and Continental Approaches to Evaluating Expert Opinions Compared with the Specifics of Ukrainian Verification (Peer Review) of Expert Opinions

Nazarov O. A.

Abstract. Presidential Decree No. 837/2019 instructed the Government of Ukraine to draft, by 31 December 2020, a law introducing peer review of forensic expert opinions, yet Ukrainian courts still lack clear criteria for assessing expert evidence. Nazarov O. A. compares Anglo-American and continental approaches to the reliability of expert opinions and testimony with Ukrainian practice of verifying (reviewing) them. The study applies comparative legal analysis to the Ukrainian procedural codes, regulations of the Ministry of Justice and the Ministry of Internal Affairs, the Cabinet of Ministers' Procedure for certification and state registration of forensic methodologies (Resolution No. 595 of 2008), United States case law and documents of the Law Commission of England and Wales. Ukrainian law requires courts to assess an expert opinion for relevance, admissibility, reliability, sufficiency and

consistency with other evidence, while peer review is limited to checking compliance with regulations and methodologies. However, the concept of a forensic methodology is defined only within Resolution No. 595, and its structure is not fixed in law, so a reviewer's finding of non-compliance with a methodology remains largely subjective. The paper traces the Frye general acceptance rule (1923), the Daubert standards (1993), Kumho Tire Co. v. Carmichael (1999) and the amended Federal Rule of Evidence 702, as well as the eight reliability criteria and five indicators of unreliability proposed by the Law Commission in 2011 and later reflected in the Criminal Practice Directions. The author concludes that Ukraine should rely less on training judges and more on involving experienced expert reviewers, whose role must be strictly regulated, including criminal liability for knowingly false testimony.

Keywords: evaluation of expert opinion, peer review of expert opinions, forensic methodology, Frye rule, Daubert standard, Kumho Tire, Law Commission of England and Wales, reliability of expert evidence, comparative law, Ukraine.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 10.11.2020; DOI: **10.53672/ej.6.2020.01**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Ohliad anhlo-amerykanskykh ta kontynentalnykh pidkhodiv do otsinky vysnovkiv ekspertiv u porivnianni z osoblyvostiamy ukrainskoi perevirky (retsenzuvannia) vysnovkiv ekspertiv [A Review of Anglo-American and Continental Approaches to Evaluating Expert Opinions Compared with the Specifics of Ukrainian Verification (Peer Review) of Expert Opinions]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2020.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/3507-nazarov-o-a-oglyad-anglo-amerikanskikh-ta-kontinentalnikh-pidkhodiv-do-otsinki-visnovkiv-ekspertiv-u-porivnyanni-z-osoblivostyami-ukrajinskoji-perevirki-retsenzuvannya-visnovkiv-ekspertiv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Деменко Ксенія Сергіївна[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 10.11.2020

Анотація. Довідкова сторінка редакції про Деменко Ксенію Сергіївну, наукову журналістку (на громадських засадах) online-журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (ISSN 2521-1463). Зазначено її членство в Незалежній медіапрофспілці України як професійному об'єднанні журналістів відповідно до ч. 2 ст. 25 Закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», вищу освіту за напрямами «економіка підприємства» та «експертиза товарів та послуг», місце перебування (м. Одеса) і контактні дані. Розміщено професійні посвідчення журналістки.

Ключові слова: редакція журналу, науковий журналіст, Незалежна медіапрофспілка України, професійне посвідчення журналіста, Деменко К. С.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 10.11.2020.

REFERENCES

1. Demenko Kseniia Serhiivna. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/3521-demenko-kseniya-sergijivna (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Відеозапис виступів спікерів Всеукраїнської науково-практичної конференції-дискусії «Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України» 19 жовтня 2020 року[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 03.11.2020

Анотація. Матеріал документує перебіг Всеукраїнської науково-практичної конференції-дискусії «Місце недержавної судової експертизи у забезпеченні судочинства України», що відбулася 19 жовтня 2020 року в Києві, і містить відеозаписи виступів, згруповані у три частини. Організаторами стали ГО «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка» та Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія». Захід проходив в очно-дистанційному режимі: онлайн-трансляцію переглянули 125 учасників, виступили до 17 спікерів (науковці, судові експерти, керівники експертних установ). З вітальним словом звернулися завідувач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики КІІВП д-р юрид. наук, проф. П. А. Воробей і голова громадської організації Б. М. Ісакович. У першій частині Ю. Ю. Ярослав обстоював саморегулювання як найважливішу умову розвитку недержавної (приватної) судової експертизи, О. В. Круть розглянув приватний і державний аспекти реформи судово-експертної системи, І. В. Стародубов зупинився на кадровому забезпеченні суб'єктів судово-експертної діяльності, Г. В. Прохоров-Лукін висвітлив рецензію в діяльності судових експертів. Друга частина об'єднала доповіді Г. Г. Пампухи про міжнародну правову експертизу та незалежну судову експертизу в Україні, О. А. Назарова про результати всеукраїнського інтернет-опитування «Реформа судової експертизи: шляхи майбутнього розвитку», Т. О. Татарнікової про стандартизацію судово-експертної діяльності та Н. В. Кісіль про підготовку фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта. У третій частині О. С. Морозова представила електронну платформу як адміністративно-розпорядчий сервіс здійснення судово-експертної діяльності, Г. К. Авдєєва розглянула державну судову експертизу і рецензування висновку експерта як засоби забезпечення змагальності сторін у кримінальному судочинстві, Є. В. Зеленіна порушила проблему оплати праці експертів, які не працюють у державних установах, О. М. Шейко говорив про міжнаро-

дне співробітництво, Д. Г. Хомутенко запропонував урегулювати проведення комплексних експертиз одним експертом, Д. О. Бочкарьов окреслив шляхи забезпечення незалежності судової експертизи. Згадано також онлайн-опитування (CAWI) суб'єктів судово-експертної діяльності у вересні–жовтні 2020 року та можливість замовити збірник матеріалів конференції.

Ключові слова: недержавна судова експертиза, науково-практична конференція, реформа судово-експертної діяльності, саморегулювання судових експертів, рецензування висновку експерта, стандартизація, незалежність судової експертизи, комплексна експертиза, відеозапис виступів.

Video Recordings of Speakers' Presentations at the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference-Discussion "the Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine" (19 October 2020)

Abstract. This material documents the All-Ukrainian scientific and practical conference-discussion "The Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine", held in Kyiv on 19 October 2020, and provides video recordings of the presentations in three parts. The event was organised by the NGO All-Ukrainian Independent Research Expert Union and the Kyiv Institute of Intellectual Property and Law of the National University "Odesa Law Academy". It ran in a hybrid format, with 125 viewers of the online broadcast and up to 17 speakers, including scholars, forensic experts and heads of expert institutions. After welcome addresses by P. A. Vorobei and B. M. Isakovych, the first part covered self-regulation as a condition for developing private forensic expertise (Yu. Yu. Yaroslav), private and state dimensions of the reform (O. V. Krut), staffing of forensic expert bodies (I. V. Starodubov) and peer review in expert practice (H. V. Prokhorov-Lukin). The second part addressed international legal expertise and independent forensic examination (H. H. Pampukha), the results of a nationwide online survey on forensic expertise reform (O. A. Nazarov), standardisation (T. O. Tatarnikova) and the training of candidates for expert qualification (N. V. Kisil). The third part dealt with an electronic plat-

form for administering expert work (O. S. Morozova), state forensic examination and review of expert opinions as tools of adversarial criminal proceedings (H. K. Avdieieva), remuneration of experts outside state institutions (Ye. V. Zelenina), international cooperation (O. M. Sheiko), complex examinations performed by one expert (D. H. Khomutenko) and safeguards of expert independence (D. O. Bochkarov).

Keywords: non-state forensic examination, scientific and practical conference, forensic expertise reform, self-regulation of forensic experts, peer review of expert opinions, standardisation, independence of forensic experts, video recordings.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 03.11.2020.

REFERENCES

1. Videozapys vystupiv spikeriv Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii-dyskusii "Mistse nederzhavnoi sudovoi ekspertyzy u zabezpechenni sudochynstva Ukrainy" 19 zhovtnia 2020 roku [Video Recordings of Speakers' Presentations at the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference-Discussion "the Place of Non-State Forensic Examination in Ensuring Justice in Ukraine" (19 October 2020)]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/3451-videozapis-vistupiv-spikeriv-vseukrajinskoji-naukovo-praktichnoji-konferentsiji-diskusiji-mistse-nederzhavnoji-sudovoji-ekspertizi-u-zabezpechenni-sudochinstva-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Документи, які подаються на судову експертизу. Порядок засвідчення копій документів регламентується ДСТУ 4163-2003 "Вимоги до оформлювання документів", затвердженим Наказом Держспоживстандарту України № 55 від 07.04.2003[1]

Хмельницький окружний адміністративний суд.

Реферат · оприлюднено 20.12.2020

Реферат. Хмельницький окружний адміністративний суд роз'яснює порядок засвідчення копій документів, з яким стикається кожен, хто звертається до суду за захистом своїх прав. Редакція журналу звертає увагу, що засвідчені копії документів подаються й судовим експертам під час проведення судової експертизи на замовлення учасника справи відповідно до ст. 106 ЦПК України, тож правильність їх оформлення стосується й об'єктів експертного дослідження. Нормативною підставою названо ч. 4 ст. 94 Кодексу адміністративного судочинства України, за якою копії документів вважаються засвідченими належним чином, якщо їх засвідчено в порядку, встановленому чинним законодавством. Такий порядок визначає національний стандарт ДСТУ 4163-2003 «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів», затверджений наказом Держспоживстандарту України від 07.04.2003 № 55. Відповідно до п. 5.27 стандарту відмітка про засвідчення копії документа складається з напису «Згідно з оригіналом», назви посади, особистого підпису особи, яка засвідчує копію, її ініціалів і прізвища та дати засвідчення, яку проставляють нижче підпису. Матеріал має практичне значення для учасників судових справ, адвокатів і судових експертів, які приймають документи на дослідження.

Ключові слова: засвідчення копій документів, ДСТУ 4163-2003, Кодекс адміністративного судочинства України, стаття 106 ЦПК України, об'єкти судової експертизи, Хмельницький окружний адміністративний суд.

Documents Submitted for Forensic Examination: Certification of Copies Is Governed by DSTU 4163-2003 "Requirements for Document Preparation" Approved by Order of the State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy No. 55 of 7 April 2003

Khmelnytskyi okruzhnyi administratyvnyi sud.

Abstract. The Khmelnytskyi District Administrative Court explains how copies of documents should be certified, an issue faced by

everyone who applies to a court to protect their rights. The journal notes that certified copies are also provided to forensic experts when an examination is commissioned by a party under Article 106 of the Civil Procedure Code of Ukraine, so their proper certification also concerns the objects of expert study. Under Article 94(4) of the Code of Administrative Procedure of Ukraine, copies are deemed duly certified if certified in the manner prescribed by law. That manner is set by the national standard DSTU 4163-2003 "Requirements for Document Preparation", approved by Order No. 55 of 7 April 2003. According to clause 5.27 of the standard, a certification mark consists of the words "True to the original", the job title, the personal signature of the certifying person, that person's initials and surname, and the date of certification placed below the signature. The material is of practical use to litigants, advocates and forensic experts who accept documents for examination.

Keywords: certification of copies, DSTU 4163-2003, Code of Administrative Procedure of Ukraine, Civil Procedure Code of Ukraine, objects of forensic examination, document requirements.

Реферат оприлюднено в журналі 20.12.2020. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

REFERENCES

1. Khmelnytskyi okruzhnyi administratyvnyi sud. Dokumenty, yaki podaiutsia na sudovu ekspertyzu. Poriadok zasvidchennia kopii dokumentiv rehlamentuietsia DSTU 4163-2003 "Vymohy do oformliuvannia dokumentiv", zatverdzhenym Nakazom Derzhspozhyvstandartu Ukrainy № 55 vid 07.04.2003 [Documents Submitted for Forensic Examination: Certification of Copies Is Governed by DSTU 4163-2003 "Requirements for Document Preparation" Approved by Order of the State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy No. 55 of 7 April 2003] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/3938-dokumenti-yaki-podayutsya-na-sudovu-ekspertizu-poryadok-zasvidchennya-kopij-dokumentiv-reglamentuetsya-dstu-4163-2003-vimogi-do-oformlyuvannya-dokumentiv-zatverdzhenim-na-

kazom-derzhspozhivstandartu-ukrajini-55-vid-07-04-2003 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Роз'яснення члена Технічного комітету E52 Forensic Psychophysiology ASTM International щодо застосування українськими поліграфологами міжнародних стандартів ASTM International[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 09.12.2020 · **DOI: 10.53672/ej.6.2020.02**[1]

Анотація. Роз'яснення підготував член Технічного комітету E52 Forensic Psychophysiology ASTM International, судовий експерт-психолог (поліграфолог) О. А. Назаров у відповідь на численні запити українських поліграфологів, яким бракувало ясності щодо правових підстав застосування міжнародних стандартів ASTM в Україні. Відправною точкою слугує Меморандум про взаєморозуміння, підписаний 27 квітня 2017 року між ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр з питань стандартизації, сертифікації та якості» (ДСТУ) та ASTM International. Автор аналізує пункти B.4, C.1 і C.2 Меморандуму, Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII та роз'яснення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо застосування стандартів, зокрема у зв'язку зі скасуванням міждержавних ГОСТ у 2015 році. Виокремлено два шляхи впровадження: посилання на стандарти ASTM у національних нормативних вимогах і прийняття їх як національних методом перекладу або неідентичного прийняття, що вимагає визнання авторських прав ASTM, переліку винятків і застережень на титульних сторінках. За статтею 23 Закону національні стандарти застосовують добровільно, якщо обов'язковість не встановлено нормативно-правовим актом, а підприємства й професійні спільноти вправі розробляти власні стандарти та кодекси усталеної практики. Окремо пояснено статуси voluntary, historical і withdrawn: «історичний» чи «вилучений» стандарт не втрачає придатності до використання, а нова версія не забороняє

застосовувати попередні. Наведено перелік 15 стандартів Комітету E52 (від E1954 щодо проведення досліджень до E2439 щодо приладів, сенсорів і програмного забезпечення), відомості про ініційоване 1998 року створення комітету та хронологію 2017–2020 років: міжвідомчий семінар у КНДІСЕ, повідомлення Національного органу стандартизації про перші редакції 15 проєктів ДСТУ ASTM, круглі столи в Національній академії внутрішніх справ. Автор доходить висновку, що застосування стандартів ASTM є частиною ділової практики професійної спільноти і шляхом до міжнародного визнання результатів психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа. Матеріал адресовано поліграфологам, судовим експертам, керівникам поліграфологічних служб і юристам, які оцінюють відповідність досліджень визнаним стандартам.

Ключові слова: ASTM International, Технічний комітет E52 ASTM, судова психофізіологія, стандарти психофізіологічних досліджень із застосуванням поліграфа, меморандум про взаєморозуміння, національна стандартизація, неідентичне прийняття стандарту, авторське право ASTM, Закон України «Про стандартизацію», поліграфолог.

Clarifications by a Member of ASTM International Technical Committee E52 on Forensic Psychophysiology on the Application of ASTM International Standards by Ukrainian Polygraph Examiners

Nazarov O. A.

Abstract. Ukrainian polygraph examiners often ask whether, and on what legal basis, they may rely on ASTM International standards in their practice. Prepared by O. A. Nazarov, a member of ASTM Technical Committee E52 Forensic Psychophysiology and a certified forensic psychologist (polygraph examiner), the paper answers this question by examining the Memorandum of Understanding concluded on 27 April 2017 between the Ukrainian Scientific-Research and Training Center of Issues of Standardization, Certification and Quality (DSTU) and ASTM International. The author analyses clauses B.4, C.1 and C.2 of the Memorandum together with the Law of Ukraine 'On Standardization' of

5 June 2014 No. 1315-VII and the explanations of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine on the application of standards, including the consequences of cancelling interstate GOST standards in 2015. Two routes of implementation are distinguished: referencing ASTM standards in national requirements, and adopting them as national standards by translation or as non-identical adoptions, subject to recognition of ASTM copyright and mandatory notices. Because national standards in Ukraine are voluntary unless a regulation makes them binding, professional communities may also adopt standards and codes of practice of their own. The paper explains the voluntary, historical and withdrawn status of ASTM documents and shows that a historical or withdrawn standard may still be applied. It lists the 15 standards of Committee E52, from E1954 on research conduct to E2439 on instrumentation, sensors and software, and records the events of 2017–2020 aimed at the national adoption of DSTU ASTM standards in forensic psychophysiology. The author concludes that adherence to ASTM standards is a realistic route to international recognition of polygraph results obtained by Ukrainian examiners.

Keywords: ASTM International, Committee E52, forensic psychophysiology, polygraph examination standards, memorandum of understanding, national standardization, non-identical adoption, voluntary standards, withdrawn standards, Ukraine.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 09.12.2020; DOI: **10.53672/ej.6.2020.02**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Roziasnennia chlena Tekhnichnoho komitetu E52 Forensic Psychophysiology ASTM International shchodo zastosuvannia ukrainskymy polihrafolohamy mizhnarodnykh standartiv ASTM International [Clarifications by a Member of ASTM International Technical Committee E52 on Forensic Psychophysiology on the Application of ASTM International Standards by Ukrainian Polygraph Examiners]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.

6.2020.02. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/3842-roz-yasnennya-shchodo-zastosuvannya-ukrajinskimi-poligrafologami-mizhnarodnikh-standartiv-astm-international (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Назарова Олега Анатолійовича як представника громадської організації судових експертів «Всеукраїнської науково-дослідної експертної спілки» включено до складу президії Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 18.12.2020

Анотація. Наказом Міністра юстиції України від 01 грудня 2020 року № 4171/5, виданим відповідно до пункту 3.2 розділу 3 Положення про науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України (затвердженe наказом Мін'юсту від 27.03.2012 № 470/5), до складу президії ради включено О. А. Назарова як судового експерта, який не є працівником державної спеціалізованої установи, і представника громадської організації судових експертів «Всеукраїнська незалежна науково-дослідна експертна спілка». Редакція пояснює значення цього рішення для недержавних судових експертів: через представника в керівному органі ради вони можуть порушувати питання, що належать до компетенції президії, і запрошуються до співпраці та захисту професійних інтересів. Основну частину матеріалу становить систематизований виклад Положення № 470/5 зі змінами, внесеними наказом Мін'юсту від 22.01.2020 № 218/5. НКМР визначено як консультативно-дорадчий орган, утворений для вдосконалення наукової роботи, підвищення результативності наукових розробок і якості експертної діяльності науково-дослідних установ судових експертиз Мін'юсту та судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ. Перелічено сім основних завдань ради, серед яких визначення пріоритетних напрямів досліджень, забезпечення єдиного методологічного підходу та розгляд спірних питань експертної практики, і

п'ятнадцять її функцій: розгляд і приймання науково-дослідних робіт, координація тематичних планів, обмін науково-інформаційними матеріалами між державними установами та недержавними експертами, аналіз міжнародного досвіду, участь у розробленні програм підготовки експертних кадрів. Описано також порядок денний засідання президії 18 грудня 2020 року: тематичний план науково-дослідних робіт на 2021 рік, план роботи НКМР і план упровадження результатів досліджень, склад секцій, методичні рекомендації щодо програм підготовки судових експертів, тестові завдання, можливе виключення окремих експертних спеціальностей з переліку, за якими кваліфікацію присвоюють недержавним фахівцям, апробація методик ідентифікації та верифікації особи диктора, розроблених Національною академією внутрішніх справ. Матеріал показує судовим експертам, передусім недержавним, де ухвалюють рішення щодо методичного забезпечення експертиз і як на них можна вплинути.

Ключові слова: науково-консультативна та методична рада з проблем судової експертизи, президія НКМР, Міністерство юстиції України, недержавні судові експерти, громадська організація судових експертів, науково-дослідні установи судових експертиз, тематичний план науково-дослідних робіт, методичне забезпечення судової експертизи, підготовка судових експертів.

Oleh Anatoliiovych Nazarov Included in the Presidium of the Scientific Advisory and Methodological Council on Forensic Examination Issues as a Representative of the Public Association of Forensic Experts 'All-Ukrainian Research Expert Union'

Abstract. By Order of the Minister of Justice of Ukraine of 1 December 2020 No. 4171/5, issued under clause 3.2 of the Regulation on the Scientific Advisory and Methodological Council on Forensic Examination Issues at the Ministry of Justice of Ukraine (approved by Order No. 470/5 of 27 March 2012), O. A. Nazarov joined the presidium of the Council. He represents forensic experts who are not employees of state specialised institutions and the public association 'All-Ukrainian Inde-

pendent Research Expert Union'. The editorial material explains what the appointment means for non-state experts, who are invited to submit issues within the presidium's competence and to cooperate in protecting their professional interests. The core of the paper summarises the Regulation as amended by Order No. 218/5 of 22 January 2020. The Council is an advisory body created to improve research work, the effectiveness of scientific developments and the quality of expert activity in the forensic science institutions of the Ministry of Justice and among non-state forensic experts. Its seven main tasks and fifteen functions are listed, including setting research priorities, ensuring a uniform methodological approach, resolving disputed issues of expert practice, coordinating research plans, exchanging information between state institutions and independent experts, and contributing to training programmes. The agenda of the presidium meeting of 18 December 2020 is also reported: the 2021 thematic research plan, guidelines for training programmes, test tasks, the possible removal of certain expert specialities from the list open to non-state specialists, and the validation of speaker identification methods developed by the National Academy of Internal Affairs. The material shows non-state forensic experts where decisions on the methodological basis of examinations are taken.

Keywords: Scientific Advisory and Methodological Council, Ministry of Justice of Ukraine, non-state forensic experts, public association of forensic experts, forensic science institutions, research planning, uniform methodological approach, training of forensic experts, speaker identification methods.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 18.12.2020.

REFERENCES

1. Nazarova Oleha Anatoliiovycha yak predstavnyka hromadskoi orhanizatsii sudovykh ekspertiv "Vseukrainskoi naukovo-doslidnoi ekspertnoi spilky" vkliucheno do skladu prezydii Naukovo-konsultatyvnoi ta metodychnoi rady z problem sudovoi ekspertyzy [Oleh Anatoliiovych Nazarov Included in the Presidium of the Scientific Advisory and Methodological

Council on Forensic Examination Issues as a Representative of the Public Association of Forensic Experts 'All-Ukrainian Research Expert Union']. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/3922-nazarova-olega-anatolijovicha-yak-predstavnika-gromadskoji-organizatsiji-sudovikh-ekspertiv-vseukrajinskoji-naukovo-doslidnoji-ekspertnoji-spilki-vklyucheno-do-skladu-prezidiji-kerivnogo-organu-naukovo-metodichnoji-ta-kontrolnoji-radi-z-problem-sudovikh-ekspertizi-pri-ministerstvi-yustitsiji-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Ставки судового збору в деяких країнах світу за інформацією юристів судово-арбітражної практики[1]

Реферат · оприлюднено 27.12.2020

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Реферат. Редакція журналу пропонує читачам довідковий огляд ставок судового збору в окремих країнах світу, підготовлений за інформацією юристів судово-арбітражної практики. Матеріал поширено за повідомленням видання «Закон і Бізнес»; до його підготовки долучився юрист судово-арбітражної практики адвокатського бюро «Єгоров, Пугінський, Афанасьєв» Лев Васильєвих. Головна думка огляду полягає в тому, що у світовій практиці судовий збір найчастіше стягують у господарських (комерційних) справах, тоді як звичайних громадян він може взагалі не стосуватися. На думку авторів, такий підхід відкриває доступ до правосуддя всім фізичним особам. Для учасників цивільних і господарських спорів, адвокатів і судових експертів, які працюють у таких справах, матеріал корисний як порівняльний орієнтир у дискусії про співвідношення розміру судового збору і права на доступ до суду.

Ключові слова: судовий збір, ставки судового збору, доступ до правосуддя, господарські (комерційні) справи, фізичні особи, порівняльне право, судово-арбітражна практика.

Court Fee Rates in Selected Countries According to Litigation and Arbitration Lawyers

Abstract. The note offers comparative reference information on court fee rates in a number of countries, compiled from data provided by litigation and arbitration practitioners and distributed by the Ukrainian legal weekly 'Zakon i Biznes'. Lev Vasylievykh, a litigation and arbitration lawyer of the law firm 'Egorov, Puginsky, Afanasiev', took part in preparing the information. The central point is that in most jurisdictions court fees are charged mainly in commercial disputes and may not apply to ordinary citizens at all, an approach that, in the authors' view, keeps the courts open to every individual. For practitioners involved in civil and commercial litigation, including forensic experts, the note serves as a comparative benchmark in the debate on court fees and the right of access to a court.

Keywords: court fees, court fee rates, access to justice, commercial disputes, individuals, comparative law.

Реферат оприлюднено в журналі 27.12.2020. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

REFERENCES

1. Stavky sudovoho zboru v deiakykh krainakh svitu za informatsiieiu yurystiv sudovo-arbitrazhnoi praktyky [Court Fee Rates in Selected Countries According to Litigation and Arbitration Lawyers] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/4000-stavki-sudebnogo-sbora-v-nekotorykh-stranakh-mira-po-informatsii-yuristov-sudebno-arbitrazhnoj-praktiki (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Проєкти Законів України «Про судово-експертну діяльність» - через терни до зірок або складний шлях усунення недоліків з метою виконання Указу Президента України №837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави»[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 27.12.2020

Анотація. Редакція журналу аналізує, як виконувався Указ Президента України від 08.11.2019 № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави», що зобов'язав Кабінет Міністрів до 31 грудня 2020 року внести законопроєкти про самоврядування судових експертів, рецензування висновку експерта та граничні строки судових експертиз. Джерельною базою слугують перелік заходів 2020 року (круглий стіл у ХНДІСЕ, конференції ОНДІСЕ, КНДІСЕ та ВННДЕС, фахові комунікації й громадські обговорення Мін'юсту), результати соціологічного online-опитування CAWI «Реформування судової експертизи: майбутні шляхи розвитку» (вересень–жовтень 2020 року), офіційна статистика та порівняльна таблиця редакцій проєктів законів «Про судово-експертну діяльність» і про зміни до КПК України від 23.10.2020 та 18.12.2020. Узагальнено зауваження до законопроєктів: розбіжність із правилами законодавчої техніки, інструктивний характер окремих статей, нечіткість термінів, неузгодженість із процесуальним законодавством, відсутність системного підходу до самоврядування приватних експертів і назва, схожа на назву відповідного закону російської федерації. Редакція доводить, що проєкти передають самоврядній організації лише частину розпорядчих функцій, без права організовувати навчання й роботу експертно-кваліфікаційних комісій, як це має адвокатура. Співвідношення 5640 атестованих державних експертів і близько 520 недержавних (жовтень 2020 року) розцінено як ознаку нерівного ставлення держави, а щорічне скорочення кількості недержавних експертів у 2013–2020 роках пов'язано з державною монополією, яку критикують міжнародні інституції (справа ЄСПЛ «Анатолій Руденко проти України», Керівні принципи СЕРЕЈ 2014 року). Критично оцінено збереження моделі рецензування за Порядком від 03.02.2020 № 335/5, хоча сторони вже використовують рецензії як письмові докази, а також строки до 90 (у складних випадках до 150) календарних днів, які не розв'язують проблему навантаження й недофінан-

сування державних установ: другий рік поспіль законом про Державний бюджет зупиняється дія частини другої статті 18 Закону «Про судову експертизу» щодо посадових окладів експертів. Висновок: реформа потребує відмови від адміністративного підходу та врахування думки більшості судових експертів.

Ключові слова: судово-експертна діяльність, законопроєкт «Про судово-експертну діяльність», Указ Президента України № 837/2019, самоврядування судових експертів, рецензування висновку експерта, строки проведення судової експертизи, недержавні судові експерти, реформування судової експертизи, Кримінальний процесуальний кодекс України, Міністерство юстиції України.

Draft Laws of Ukraine 'on Forensic Expert Activity': Per Aspera Ad Astra, or the Difficult Path of Remedying Shortcomings to Implement Presidential Decree No. 837/2019 'on Urgent Measures to Carry out Reforms and Strengthen the State'

Abstract. Presidential Decree No. 837/2019 of 8 November 2019 required the Cabinet of Ministers of Ukraine to submit, by 31 December 2020, draft laws establishing self-government of forensic experts, review of expert opinions and maximum time limits for forensic examinations. This editorial paper assesses how far the drafts prepared by the Ministry of Justice of Ukraine meet that mandate. It draws on the 2020 events devoted to the reform (a round table and several scientific conferences held by forensic science institutions and the expert union, the Ministry's stakeholder consultations and public discussions), an online CAWI survey of forensic experts conducted in September–October 2020, official statistics and a comparative table of the versions of the draft Law 'On Forensic Expert Activity' and of the amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine dated 23 October and 18 December 2020. The editors summarise the criticism of the drafts: non-compliance with legislative drafting rules, vague terms, inconsistency with procedural law and a title resembling that of the corresponding law of the russian federation. They argue that the proposed self-governing

body of private experts would receive only part of the administrative powers, without control over training or qualification commissions. The ratio of 5,640 state experts to about 520 non-state experts is presented as evidence of unequal treatment, and the steady decline in non-state experts since 2013 is linked to a state monopoly criticised by international institutions, as in Anatoliy Rudenko v. Ukraine and the 2014 CEPEJ Guidelines. The drafts also keep the restrictive model of reviewing expert opinions and set a 90-day limit (150 days in complex cases) without addressing the workload and underfunding of state institutions. The paper calls for a reform grounded in the views of the expert community rather than in an administrative approach.

Keywords: forensic expert activity, draft law, self-government of forensic experts, review of expert opinions, time limits for forensic examinations, non-state forensic experts, forensic science reform, Criminal Procedure Code of Ukraine, Ministry of Justice of Ukraine.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 27.12.2020.

REFERENCES

1. Proiekty Zakoniv Ukrainy "Pro sudovo-ekspertnu diialnist" - cherez terny do zirok abo skladnyi shliakh usunennia nedolikiv z metoiu vykonannia Ukazu Prezydenta Ukrainy №837/2019 "Pro nevidkladni zakhody z provedennia reform ta zmitsnennia derzhavy" [Draft Laws of Ukraine 'on Forensic Expert Activity': Per Aspera Ad Astra, or the Difficult Path of Remedying Shortcomings to Implement Presidential Decree No. 837/2019 'on Urgent Measures to Carry out Reforms and Strengthen the State']. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/4001-proekti-zakoniv-ukrajini-pro-sudovo-ekspertnu-diyalnist-cherez-terni-do-zirok-abo-skladnij-shlyakh-usunennya-nedolikiv-z-metoyu-vikonati-ukaz-prezidenta-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Міністерство юстиції в 2020 році провадило в роботу новий мобільний застосунок (додаток) «Безоплатна правова допомога»[1]

Міністерство юстиції України.

Реферат · оприлюднено 21.06.2021

Реферат. За повідомленням Укрінформу, у 2020 році Міністерство юстиції України представило мобільний застосунок «Безоплатна правова допомога», покликаний спростити громадянам доступ до правової допомоги. Заступник міністра юстиції Валерія Коломієць пояснила, що потребу в такому інструменті виявив початок карантину, коли зросли рівень і кількість звернень до системи безоплатної правової допомоги через сайт і месенджер у Facebook. Застосунок створено разом із партнерами Мін'юсту, і, за її словами, він дає змогу «одним дотиком» отримати консультацію, правову підтримку та роз'яснення прав і обов'язків; міністерство також працює над спрощенням подання документів для отримання безоплатної вторинної правової допомоги, тобто адвоката, який представлятиме особу в суді. Перший заступник директора Координаційного центру з надання правової допомоги Оксана Василяка звернула увагу на можливість перевірити, чи належить особа до суб'єктів права на вторинну допомогу, і замовити адресну допомогу: людям з обмеженими можливостями пересування юристи центрів можуть надати консультацію вдома. У матеріалі перелічено шість функцій застосунку: автоматичний дзвінок на єдиний номер системи БПД 0 800 213 103 (консультація юриста, повідомлення про затримання поліцією, пошук найближчого центру чи бюро), заявка на адресну допомогу, довідник гарячих ліній центральних органів виконавчої влади й адрес центрів і бюро, контакти інших надавачів допомоги за регіонами, зокрема правозахисних організацій, доступ до бази консультацій WikiLegalAid і перевірка права на вторинну допомогу відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу». Розмежовано первинну допомогу (консультації, допомога у складанні заяв, скарг, звернень), на яку має право кожен, і вторинну, яку надають соціа-

льно незахищеним верствам населення. Застосунок доступний у Play Market та App Store, його планують доопрацювати, щоб зменшити навантаження на центри. Юристам, психологам і судовим експертам матеріал підкаже, куди скерувати клієнта чи учасника справи, якому потрібен безоплатний захист або представництво.

Ключові слова: безоплатна правова допомога, мобільний застосунок, Міністерство юстиції України, Координаційний центр з надання правової допомоги, безоплатна вторинна правова допомога, адресна правова допомога, WikiLegalAid, доступ до правосуддя, Закон України «Про безоплатну правову допомогу».

In 2020 the Ministry of Justice Launched the New Mobile Application 'Free Legal Aid'

Ministerstvo yustytsii Ukrainy.

Abstract. Access to legal aid became a pressing issue in Ukraine at the beginning of the quarantine, when the number of requests to the free legal aid system through its website and Facebook messenger increased. Drawing on a report by the national news agency Ukrinform, the paper describes the mobile application 'Free Legal Aid' presented by the Ministry of Justice of Ukraine in 2020. Deputy Minister of Justice Valeriia Kolomiiets explained that the application was developed with the Ministry's partners to bring consultations, legal support and explanations of rights and duties within one tap on a phone; the Ministry was also working to simplify applications for secondary legal aid, that is, a lawyer representing a person in court. Oksana Vasyliaka, First Deputy Director of the Coordination Centre for Legal Aid Provision, noted that users can check whether they are entitled to free secondary legal aid and request outreach assistance at home if their mobility is limited. Six functions are described: an automatic call to the single legal aid number 0 800 213 103 (a lawyer's consultation, reporting a police detention, locating the nearest centre or bureau), an outreach request, a directory of hotlines of central executive authorities, contacts of other legal aid providers including human rights organisations, access to the WikiLegalAid knowledge base, and a check of eligibility under Art-

icle 14 of the Law of Ukraine 'On Free Legal Aid'. The paper distinguishes primary aid, available to everyone, from secondary aid reserved for socially vulnerable groups. Lawyers, psychologists and forensic experts can use this information to refer clients and parties to free defence or representation.

Keywords: free legal aid, mobile application, Ministry of Justice of Ukraine, Coordination Centre for Legal Aid Provision, secondary legal aid, outreach legal aid, WikiLegalAid, access to justice.

Реферат оприлюднено в журналі 21.06.2021. Відомості про першу публікацію уточнюються редакцією.

REFERENCES

1. Ministerstvo yustytsii Ukrainy. Ministerstvo yustytsii v 2020 rotsi provadylo v robotu novyi mobilnyi zastosunok (dodatok) "Bezoplatna pravova dopomoha" [In 2020 the Ministry of Justice Launched the New Mobile Application 'Free Legal Aid'] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5234-ministerstvo-yustitsiji-v-2020-rotsi-prezentuvalo-novij-mobilnij-zastosunok-dodatok-bezoplatna-pravova-dopomoga (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

Посібник[1]

Рувін О. Г., Нестор Н. В.

Реферат · оприлюднено 21.12.2020

Реферат. Навчальний посібник «Судові експертизи в процесуальному праві України» за загальною редакцією О. Г. Рувіна та Н. В. Нестор (Київ : Ліра-К, 2019, 424 с.) присвячено основним видам судових експертиз, які застосовують у процесуальному праві, слідчій і судовій практиці. Упорядники розглядають судово-експертне забезпечення правосуддя як безперервний шлях слідової ма-

теріальної та матеріалізованої інформації: від виявлення, фіксації, вилучення, пакування, транспортування й зберігання до експертного дослідження та подання його результатів у суді. На їхню думку, доказування в адміністративному, господарському, кримінальному та цивільному судочинстві неможливе без спеціальних знань, оцінюваних за правилами належності, допустимості, достовірності й достатності доказів. У передмові обґрунтовано потребу уніфікувати поняття «використання спеціальних знань» для всіх видів судочинства: зміни 2017 року до ГПК, ЦПК і КАС України частково зблизили відповідні положення, однак вони й далі відрізняються від норм КПК України 2012 року. Оновлення процесуального законодавства, як зазначають автори, дало поштовх розвиткові криміналістики й судової експертології (монографії В. І. Галагана, Ю. М. Чорноус, М. Г. Щербаковського та інших, нові підручники з криміналістики, практичні посібники за редакцією О. Г. Рувіна, Б. Б. Теплицького, С. С. Чернявського) і водночас вимагає оновити дидактичні матеріали для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації судових експертів. Посібник задуманий як базове продовжуване видання; його перший випуск побудовано на затвердженій Мін'юстом Програмі підготовки судових експертів «Теоретичні, організаційні та процесуальні питання судової експертизи». У книзі висвітлено організацію призначення й проведення судових експертиз, їхні особливості, традиційні та новітні напрями. Видання рекомендували до друку вчена рада ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України та Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Мін'юсту. Посібник адресовано судовим експертам, працівникам органів досудового розслідування, суддям, адвокатам, викладачам, аспірантам і студентам, а також особам, які стажуються для отримання кваліфікації судового експерта.

Ключові слова: судова експертиза, спеціальні знання, процесуальне право України, судово-експертне забезпечення правосуддя, призначення судової експертизи, допустимість доказів, підго-

товка судових експертів, судова експертологія, навчальний посібник.

Textbook 'Forensic Examinations in the Procedural Law of Ukraine', Edited by O. H. Ruvin and N. V. Nestor

Ruvin O. H., Nestor N. V.

Abstract. The textbook 'Forensic Examinations in the Procedural Law of Ukraine', edited by O. H. Ruvin and N. V. Nestor (Kyiv: Lira-K, 2019, 424 pp.), covers the main types of forensic examinations used in procedural law, criminal investigation and court practice. The editors treat the forensic support of justice as a continuous chain, from detecting, recording, seizing, packaging, transporting and storing trace evidence to its expert examination and the presentation of findings in court. They argue that proof in administrative, commercial, criminal and civil proceedings is impossible without expert knowledge assessed against the rules of relevance, admissibility, reliability and sufficiency of evidence, and that the notion of 'use of special knowledge' should be uniform across all types of proceedings. The 2017 amendments to the Commercial Procedure Code, the Civil Procedure Code and the Code of Administrative Procedure of Ukraine partly harmonised these provisions, yet they still differ from the Criminal Procedure Code of 2012. According to the authors, these reforms stimulated new monographs and textbooks in criminalistics and forensic science and created a need to update teaching materials for the training and professional development of forensic experts. The book is conceived as the first issue of a continuing edition based on the Ministry of Justice training programme 'Theoretical, Organisational and Procedural Issues of Forensic Examination'. It deals with the appointment and conduct of forensic examinations, their specific features and both traditional and emerging fields of expertise. The textbook was recommended for publication by the Institute of Modernisation of Educational Content and the Kyiv Research Institute of Forensic Examinations and is intended for forensic experts, investigators, judges, lawyers, lecturers and students.

Keywords: forensic examination, special knowledge, procedural law of Ukraine, forensic support of justice, appointment of forensic examination, admissibility of evidence, training of forensic experts, forensic science, textbook.

Першоджерело: Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна, Н. В. Нестор. Київ : Ліра-К, 2019. 424 с. Реферат оприлюднено в журналі 21.12.2020.

REFERENCES

1. Ruvin O. H., Nestor N. V. Posibnyk [The Use of Psychological Knowledge in Criminal Proceedings, Civil and Administrative Cases: An Information and Reference Handbook] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2020. № 6 (35). URL: https://expertize-journal.org.ua/books/3939-posibnik-2 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

11.11.2020

Спасибо всем читателям от редакционной коллегии журнала "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці" за интерес к материалам журнала, нам уже 4 года![1]

Редакційна колегія подякувала читачам і авторам з нагоди чотирьох років роботи журналу. 11 листопада 2020 року сайт за неповний день відвідали близько 15 000 осіб, середній час перебування становив 2 хвилини 54 секунди. Перелічено десять розділів видання: наукові й реферативні статті, наукові школи, довідкова інформація, прикладне обладнання, види й судова практика судово-психологічних експертиз, оголошення, професійна консультація, навчально-методичний форум для поліграфологів. Сторінку журналу у Facebook читають 1208 осіб.

28.11.2020

04 грудня 2020 року відбудеться сучасний онлайн експертний практикум для адвокатів, суддів, слідчих за видами судових експертиз: судово-психологічна експертиза, судово-психіатрична експертиза, судова експертиза у сфері інтелектуальної власності[2]

4 грудня 2020 року Офіс незалежних експертиз і портал Ratio Decidendi проводять перший онлайн експертний практикум для адвокатів, акредитований НААУ (5 залікових балів). Програма охоплює судово-психологічну експертизу, зокрема із застосуванням поліграфа, експертизу у сфері інтелектуальної власності та судово-психіатричну експертизу. Спікери: судовий експерт-психолог О. А. Назаров, директор Центру судової експертизи та експертних досліджень ДСА І. В. Стародубов і судовий експерт-психіатр С. С. Шум. Участь коштує 600 гривень, з адвокатськими балами 750.

08.12.2020

18 грудня 2020 року відбудеться правовий online практикум: Компенсація моральної шкоди - практика Верховного Суду та особливості проведення судової психологічної експертизи[3]

18 грудня 2020 року журнал «Право України» і портал Ratio Decidendi проводять онлайн-практикум «Компенсація моральної шкоди – практика Верховного Суду та особливості проведення судової психологічної експертизи», акредитований НААУ (4 залікові бали). Суддя Касаційного цивільного суду у складі ВС В. І. Крат розповість про практику ВС у справах про компенсацію моральної шкоди, а судовий експерт-психолог О. А. Назаров про експертизу в таких справах. Участь коштує 600 гривень, для окремих пільгових категорій адвокатів безкоштовна.

12.12.2020

Судово-психологічна експертиза емоційного стану особи для встановлення факту сильного душевного хвилювання у разі перевищення меж самооборони[4]

Просвітницький матеріал за даними Мін'юсту і наказом № 53/5 пояснює необхідну оборону (ст. 19 КУпАП, ст. 36 КК України) та її перевищення. Особа не відповідає за перевищення меж, якщо через сильне душевне хвилювання, викликане посяганням, не могла оцінити відповідність шкоди небезпеці посягання. Описано емоційні стани, які встановлює судово-психологічна експертиза (фізіологічний афект, стрес, фрустрація), хто її призначає за ст. 243, 244 КПК і чотири орієнтовні питання експерту. Експертизу радять замовляти в атестованих Мін'юстом експертів.

24.12.2020

Психологічна експертиза: орієнтовний перелік вирішуваних питань[5]

Матеріал наводить орієнтовний перелік питань психологічної експертизи з розділу VI Науково-методичних рекомендацій, затверджених наказом Мін'юсту від 08.10.1998 № 53/5 (у редакції наказу від

26.12.2012 № 1950/5). Питання стосуються індивідуально-психологічних особливостей і ролі особи в злочинній групі, впливу сімейної ситуації на дитину, моральної шкоди та її компенсації, емоційних станів, посмертної експертизи, здатності давати показання, психологічного впливу в організаціях, відеозаписів слідчих дій і недійсності угод.

26.12.2020

Довідник[6]

Повідомлено про український переклад американського довідника «Terminology Reference for the Science of Psychophysiological Detection of Deception», виконаний поліграфологами Олегом Назаровим і Андрієм Лисенком 2017 року. Довідник за редакцією Дональда Крапола, Марка Хендлера і Ширлі Штурм (2012) містить 592 терміни; українське 3-тє онлайн-видання (2018, 133 с.) розміщене на сайті Американської поліграфологічної асоціації. Оновлення довідника автори пов'язують зі змінами в поліграфології 2011 року, зокрема зі звітом APA про валідність технік.

REFERENCES

1. Spasybo vsem chytateliam ot redaktsyonnoi kollehyy zhurnala "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" za ynteres k materyalam zhurnala, nam uzhe 4 hoda! Sudovo-psykholohichna ekspertyza [Thanks to All Readers from the Editorial Board of the Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" for Their Interest in the Journal: We Are Already 4 Years Old!]. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 11 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/3537-spasibo-vsem-chitatelyam-ot-redaktsionnoj-kollegii-zhurnala-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-i-spetsialnikh-znan-v-yuridichnij-praktitsi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. 04 hrudnia 2020 roku vidbudetsia suchasnyi onlain ekspertnyi praktykum dlia advokativ, suddiv, slidchykh za vydamy sudovykh eksper-

tyz: sudovo-psykholohichna ekspertyza, sudovo-psykhiatrychna ekspertyza, sudova ekspertyza u sferi intelektualnoi vlasnosti [On 4 December 2020, a Modern Online Expert Workshop for Lawyers, Judges and Investigators Will Be Held on Types of Forensic Examinations: Forensic Psychological, Forensic Psychiatric and Intellectual Property Examination]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 28 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/3722-04-grudnya-2020-roku-vidbudetsya-suchasnij-onlajn-ekspertnij-praktikum-dlya-advokativ-suddiv-prokuroriv-slidchikh-za-vidami-sudovikh-ekspertiz-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-sudovo-psikhiatrichna-ekspertiza-sudova-ekspertiza-u-sferi-intelektualnoji-vlasnosti-praktikum-akreditovano-natsionalnoyu-asotsiatsieyu-advokativ-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 18 hrudnia 2020 roku vidbudetsia pravovyi online praktykum: Kompensatsiia moralnoi shkody - praktyka Verkhovnoho Sudu ta osoblyvosti provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy [On 18 December 2020, a Legal Online Workshop Will Be Held: Compensation for Non-Pecuniary Damage – Practice of the Supreme Court and Features of Forensic Psychological Examination]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 8 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/3833-pravovij-online-praktikum-kompensatsiya-moralnoji-shkodi-praktika-verkhovnogo-sudu-ta-osoblivosti-provedennya-sudovoji-psikhologichnoji-ekspertizi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Sudovo-psykholohichna ekspertyza emotsiinoho stanu osoby dlia vstanovlennia faktu sylnoho dushevnoho khvyliuvannia u razi perevyshchennia mezh samooborony [Forensic Psychological Examination of a Person's Emotional State to Establish the Fact of Strong Emotional Disturbance When Exceeding the Limits of Self-Defence]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 12 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/vsi-ogoloshennya/3869-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-emotsijnogo-stanu-osobi-dlya-vstanovlennya-faktu-silnogo-dushevnogo-khvilyuvannya-u-razi-

perevishchennya-mezh-samooboroni (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Psykholohichna ekspertyza: oriientovnyi perelik vyrishuvanykh pytan [Psychological Examination: An Indicative List of Questions to Be Resolved]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 24 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/vsi-ogoloshennya/3987-psikhologichna-ekspertiza-orientovnij-perelik-virishuvanikh-pitan (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Dovidnyk [Reference Book]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2020. 26 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/3998-dovidnik (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ

EyeDetect в українській науці й освіті: НАВС і Університет імені Пилипа Орлика

Восени 2019 року EyeDetect увійшов в український академічний простір: технологію представили на міжнародній конференції в Національній академії внутрішніх справ, а Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика підписав з її розробником меморандум і провів перший навчальний курс.

19 жовтня 2019 року в НАВС відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Застосування поліграфа у правоохоронній діяльності: сучасний стан, міжнародний досвід і шляхи вдосконалення». Її організувала ГО «Об'єднання поліграфологів силових відомств України» разом з МВС України, International Security Advisors LLC, Axciton Systems Inc. і ГО «Колегія поліграфологів України». Зібралося понад 100 поліграфологів силових відомств, науковці й гості зі США, Італії, Азербайджану та Білорусі [1].

Міжнародна науково-практична конференція в НАВС, 19 жовтня 2019 р. [1]

Партнер і технічний консультативний радник компанії Converus, Inc. Дерріл Булленс виступив з доповіддю «EyeDetect і його утиліта для скринінгу: тестування однієї та одночасно кількох проблем». Серед переваг технології він назвав точність 86–90 %, неінвазивність, автоматизованість, масштабність, тривалість тесту 15–30 хвилин і коротке навчання — 4 години. На конференції йшлося також про метааналіз ефективності поліграфа, систему кодування мімічних рухів Facial Action Coding System і скринінг за підходом «послідовних бар'єрів» [1].

Інфографіка про технологію EyeDetect з матеріалу журналу [2]

2 жовтня 2019 року Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика і Converus Inc. підписали меморандум про співпрацю в галузі освіти й науки. А з 11 вересня по 16 жовтня 2019 року на базі університету тривав дистанційний курс підготовки тестувальників і адміністраторів окуломоторних тестів на обман EyeDetect відповідно до встановлених стандартів і протоколів. Курс організували на замовлення наукового партнера технології в Україні О. А. Назарова за сприяння Д. С. Булленса [2].

REFERENCES

1. Suchasna tekhnolohiia vyiavlennia prykhovanoi informatsii EyeDetect bula predstavlena na Mizhnarodnii naukovo-praktychnii konferentsii, yaka vidbulas 19 zhovtnia 2019 roku na bazi Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2019. 21 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/1015-suchasna-tekhnologiya-viyavlennya-prikhovanoji-informatsiji-eyedetect-bula-predstavlena-na-mizhnarodnij-naukovo-praktichnij-konferentsiji-yaka-vidbulas-19-zhovtnya-2019-roku-na-bazi-natsionalnoji-akademiji-vnutrishnikh-sprav (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Universitetom imeni Pilipa Orlika nachato sotrudnichestvo po vnedreniyu mezhdunarodnoy tekhnologii obnaruzheniya obmana EyeDetect (SSHA) i organizatsii professionalnogo obucheniya. Sudovo-psikhologichna ekspertiza. Zastosuvannya poligrafa i spetsialnikh znan v yuridichniy praktitsi : vebsayt. 2019. 31 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/1021-universitetom-imeni-pilipa-orlika-nachato-sotrudnichestvo-po-vnedreniyu-mirovoj-tekhnologii-obnaruzheniya-skrytoj-informatsii-eyedetect-ssha-i-organizatsii-professionalnogo-obucheniya-2 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Russian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2020. № 6 (35). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2020. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19799-2020-6-35 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2020, № 6 (35) (листопад – грудень 2020 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 62 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua